

Industrialització i caciquisme al Berguedà 1868-1907

Josep Noguera Canal

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tdx.cat) i a través del Dipòsit Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX ni al Dipòsit Digital de la UB. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX o al Dipòsit Digital de la UB (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tdx.cat) y a través del Repositorio Digital de la UB (diposit.ub.edu) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR o al Repositorio Digital de la UB. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR o al Repositorio Digital de la UB (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tdx.cat) service and by the UB Digital Repository (diposit.ub.edu) has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized nor its spreading and availability from a site foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service or to the UB Digital Repository is not authorized (framing). Those rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

Tesi doctoral presentada per En/Na

Josep NOGUERA CANAL

amb el títol

**" Industrialització i caciquisme al Berguedà
1868-1907"**

per a l'obtenció del títol de Doctor/a en

HISTÒRIA

Barcelona, 11 de desembre del 2013

**Facultat de Geografia i Història
Departament d'Història Contemporània**

UNIVERSITAT DE BARCELONA

INDUSTRIALITZACIÓ I CACIQUISME AL BERGUEDA 1868-1907
Volum I

ÍNDEX

VOLUM I

INTRODUCCIÓ	11
PRIMERA PART. ÀREA GEOGRÀFICA	15
EL DISTRICTE ELECTORAL DE BERGA I LES SEVES CARACTERÍSTIQUES	15
CAPÍTOL 1.....	16
<i>Àrea geogràfica del Berguedà</i>	16
<i>Configuració i mobilitat de la població</i>	17
Els viatgers.....	17
Les respostes a Zamora	18
La precarietat de la població a la segona meitat del segle XIX	20
Dins la “La Catalunya rànica”.....	21
Quatre interpretacions fonamentals de Berga i la comarca: J.I.Chacón, Cels Gomis, Luis Morote i Jacint Vilardaga	22
CAPÍTOL 2.....	26
ELS GRUPS SOCIALS	26
<i>Església i societat berguedana</i>	27
Els Franciscans.....	27
La Rda. Comunitat de Preveres	27
El bisbe Benlloch (1901- 1907) i el desenllaç del conflicte.	36
Clericalisme i anticlericalisme	39
CAPÍTOL 3.....	43
LA INDUSTRIALITZACIÓ DEL TERRITORI	43
<i>La mineria del carbó</i>	44
<i>La indústria cotonera. Les colònies</i>	46
L’estudi de les colònies.....	47
Ocells de bosc i ocells de gàbia.....	49
Els Rosal i la seva colònia industrial i agrícola	50
Fabricants, associacionisme obrer i vagues.....	51
Els conflictes de cal Pons del 1883 i 1884.....	52
<i>La indústria cimentera</i>	64
A mode de resum	65
CAPÍTOL 4.....	66
UN CAPÍTOL APART: LA VIDA POLÍTICA A BERGA.....	66
<i>Dinàmica de la premsa</i>	66
SEGONA PART	71
LES ELECCIONS LEGISLATIVES AL DISTRICTE DE BERGA: DE LA REVOLUCIÓ DEL 1868 A LA RESTAURACIÓ DEL 1876.....	71
INTRODUCCIÓ	71
PERIODITZACIÓ ELECTORAL	71
SUBPERÍODE DE LES ELECCIONS DE LA REVOLUCIÓ DE SETEMBRE (PREVI A LA RESTAURACIÓ).....	72
LES ELECCIONS DE LA RESTAURACIÓ.....	72
1/ SUBPERÍODE, AMB ELS PARTITS POLÍTICS POC ESTRUCTURATS 1876- 1879:	72
2/ SUBPERÍODE: JOAQUIM MARÍN CARBONELL, DIPUTAT LIBERAL 1881- 1893, AMB EL PARÈNTESE CARLÍ DEL 1891:	72
3/ SUBPERÍODE: 1896-1905. ELS GRANS INDUSTRIALS ESTABLERTS A LA COMARCA, COM A CANDIDATS DEL TORNISME.	72
4/ SUBPERÍODE: 1907, A PARTIR DE SOLIDARITAT CATALANA I EL CATALANISME	72
CAPÍTOL 1.....	74
QUÈ ÉS EL CACIQUISME?	74
<i>Els cacics locals: famílies i personatges políticament influents</i>	82
<i>Els personatges berguedans, políticament influents</i>	83
<i>Blanxart, família</i>	84
<i>Espel i Casals, mossèn Josep</i>	86
<i>Farguell, família</i>	87

<i>Martín i de Carpi, Francesc de</i>	89
<i>Penina, família</i>	90
<i>Pla Badia, mossèn Josep</i>	92
<i>Pla i Farriols, Manuel</i>	93
<i>Pons, família</i>	94
<i>Pujol, família</i>	95
<i>Ribera i Ribó, mossèn Bonaventura</i>	98
<i>Rosal, família</i>	99
<i>Vilardaga, família</i>	101
CAPÍTOL 2.....	104
LA REVOLUCIÓ DE SETEMBRE, ELS SEUS PRECEDENTS I EL SEU ABAST A BERGA.	104
La Revolució de Setembre i els seus precedents	104
La “ Revolució” a Berga	105
Les eleccions municipals.....	110
<i>Les eleccions legislatives del 1869</i>	112
La fi d’El Bergadán i balanç final de les eleccions	115
CAPÍTOL 3.....	117
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL GENER DEL 1870, DEL MARÇ DEL 1871, GENER DEL 1872, AGOST DEL 1872 I LES DEL 1873.	117
UNA SITUACIÓ INESTABLE.....	117
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL GENER DEL 1870.	118
Lluís M ^a de Llauder i de Dalmases (Madrid 1837-Barcelona 1902).....	118
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1871.....	120
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DE L’ABRIL DEL 1872	121
NOVES ELECCIONS A L’AGOST 1872. UNA MOSTRA DELS RESULTATS ELECTORALS.....	124
LA TERCERA GUERRA CARLINA I LES ELECCIONS LEGISLATIVES REPUBLICANES DEL 1873. FREDERIC RUSCA YGLESIAS, DIPUTAT.....	125
Entrada de Pujol a l’alcaldia.	126
Rafael Joaquim Penina Sala, diputat provincial.....	126
La tercera carlinada i les seves conseqüències.....	127
El desengany polític a la premsa durant la guerra.....	131
TERCERA PART.....	133
PERÍODE ELECTORAL DE LA RESTAURACIÓ	133
INTRODUCCIÓ	133
1/ SUBPERIODE: 1876-1879, AMB ELS PARTITS POLITICS POC ESTRUCTURATS.....	135
INTRODUCCIÓ	135
CAPÍTOL 1.....	136
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1876. JOSÉ PASQUAL DE BONANZA I ENRIQUE OROZCO.....	136
EL CONTEXT POLÍTIC I SOCIAL.....	136
Grups i entitats locals	136
La Prosperidad Bergistana.....	136
Les associacions a l’empara del carlisme.....	142
Misèria, inseguretat i violència.....	143
Els candidats.....	145
<i>L’elecció d’Orozco</i>	148
CAPÍTOL 2.....	150
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1879. DURAN I BAS, DIPUTAT PER BARCELONA I BERGA.....	150
EL CONTEXT POLÍTIC I SOCIAL.....	150
Contribucions, llikes i sancions	150
<i>Les eleccions municipals del 1877</i>	151
Balanç municipal i tributs dels Rosal	151
La campanya electoral.....	152
Els resultats de les eleccions municipals	155
<i>Eleccions provincials del 1877</i>	156
Berga, ciutat.	158
Divergències entre l’Ajuntament i els Rosal: la guerra pels arbitris.	160
<i>Unes noves eleccions provincials el 1879</i>	165
L’Ajuntament de Berga i les eleccions provincials del 1879.	165
L’alcalde Ramon Pujol Thomàs, denunciat per contraban de teixits.....	166
La candidatura Faura, un enfrontament camp- ciutat?. Agustí Rosal en campanya	168

La votació. Els resultats i la seva valoració	170
<i>Les eleccions legislatives del 1879: candidats i suports oficials.</i>	172
Els candidats. Les eleccions, Duran i Bas i Faura contra Bonanza.	174
La votació i les reclamacions	175
L'elecció d'interventors	177
L'escrutini general de les eleccions	178
Conclusió del primer subperíode	179
2/ SUBPERÍODE, JOAQUIM MARÍN CARBONELL, DIPUTAT LIBERAL 1881- 1893, AMB EL PARÈNTESI CARLÍ DEL 1891	179
INTRODUCCIÓ	179
Cap. 3, Les eleccions legislatives del 1881	180
CAPÍTOL 3.....	186
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1881. J. PASQUAL DE BONANZA - JOAQUIM MARÍN CARBONELL.....	186
EL CONTEXT POLÍTIC I SOCIAL.....	186
Eleccions municipals. Fi de l'alcaldia Pujol i entrada dels rosalistes.....	186
El diputat Duran i Bas visita el Districte, convidat pels Rosal	188
El conflicte alcalde Manubens- Prosperidad Bergistana.	192
Guerra a l'alcalde Manubens.....	192
<i>Les eleccions provincials del 1880 i l'entrada en política de Manuel Farguell de Magarola</i>	193
Els polítics berguedans perden tot el protagonisme.	195
Campanya i eleccions Faura- Farguell de Magarola	197
Els poders eclesíastics de Solsona amb Faura. Les "noves" formacions.....	203
Eleccions provincials del 1880: resultats i impugnacions	204
La documentació oficial.....	208
<i>El nou partit Fusionista, un nou Govern i unes noves eleccions legislatives</i>	209
Víctor Balaguer i les eleccions legislatives al Districte de Berga.....	210
La destitució d'alcaldes i l'alcalde Vilajuana.....	211
Els candidats: Bonanza i Joaquim Marín Carbonell	215
Grups i entitats locals	217
La difícil implantació del partit fusionista. Manuel Gil Maestre	218
La intervenció del governador civil.....	221
Els suports socials de les forces vives. Rivalitat en la premsa	222
Els manifestos.....	224
La votació	225
Els incidents.....	226
La votació	227
Els resultats	229
Les impugnacions	234
Les tupinades.....	238
CAPÍTOL 4.....	239
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1884. MARÍN CARBONELL	239
<i>El context polític i social.</i>	239
Agustí Rosal, alcalde de Berga, des de l'any 1883 i Ramon Pujol a l'Administració.	239
<i>Eleccions i partidisme.</i>	244
La premsa local.....	244
El conflicte de Bagà	246
Candidats i votacions.....	252
La Prosperidad Bergistana i les eleccions legislatives. La nova situació d' El Bergadán	258
<i>El tractament de les eleccions a El Bergadán, i a Crónica de Berga. Els resultats</i>	261
CAPÍTOL 5.....	265
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1886: MARÍN CARBONELL	265
<i>El context polític i social.</i>	265
Farguell diputat provincial el gener del 1885.	265
<i>El Canal Industrial de Berga, la solució a la crisi endèmica.</i>	266
La crisi insostenible i la manera de pal·liar-la: el canal industrial i la millora de les comunicacions, enmig de cacicades	268
<i>Eleccions municipals del 1885.</i>	273
<i>Les eleccions legislatives del 1886</i>	275
A la recerca de candidats	275
La votació i els resultats	278
CAPÍTOL 6.....	279
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1889. MARÍN REELEGIT PER DARRERA VEGADA AMB EL SUPORT DELS ROSAL.	279

<i>Context polític i social</i>	279
Vells i nous grups i entitats locals.....	280
Els canalistes com a grup de pressió.	280
<i>Les eleccions municipals del 1887</i>	281
L'IACSI a Berga.....	284
<i>Catalanisme i proteccionisme</i>	285
<i>1/ Integrisme i política</i>	287
Un apunt de l'evolució del carlisme i l'assentament de l'integrisme.	288
Premsa i intervenció integrista.....	291
La premsa integrista berguedana	296
Tensió i "cop de timó del duc de Madrid"	298
La vida al carrer: Carnaval i romeries	301
Celebracions populars i continuats enfrontaments integristes de l'any 1888.	302
<i>El trencament carlí</i>	306
L'actitud dels liberals i la resistència dels integristes	309
Els fets de l'Olimpo del 1888.....	311
<i>2/ La fi de la politització del Canal Industrial en la vida local. Noves eleccions provincials</i>	313
Unes noves eleccions provincials el setembre del 1888, amb el Canal al fons.....	314
La visita dels diputats a Berga i el préstec hipotecari de la Diputació.....	315
"La Voz de Queralt", una nova publicació llauderista i el XIII centenari de la unitat catòlica d'Espanya	318
"La Voz de Queralt"	318
La commemoració del XIII Centenari de Unitat Catòlica d'Espanya	319
La commemoració a Berga.....	320
Les romeries als santuaris: Queralt i Corbera.....	321
La missa nova de Mn. Ramon Elias, un parèntesi de concòrdia?	323
<i>Les eleccions legislatives i municipals del 1889</i>	325
La premsa berguedana presenta els candidats.	325
Votació i resultats.....	327
<i>Les eleccions municipals</i>	328
CAPÍTOL 7.....	328
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1891, LES PRIMERES PER SUFRAGI UNIVERSAL. EL TRIOMF DEL CARLÍ LLAUDER	328
<i>El context polític i social</i>	328
<i>Els carlins i les eleccions</i>	329
Els candidats.....	333
Llauder candidat.....	334
L'any 1891, "El Faro Bergadán". Nou periòdic i eleccions.	336
La visita de Llauder a Berga	338
La votació i els resultats	339
Les impugnacions	340
<i>Després de les eleccions: explicacions i noves associacions</i>	341
CAPÍTOL 8.....	342
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1893. NOVAMENT, MARÍN CARBONELL	342
<i>El context polític i social</i>	342
El catalanisme polític.....	342
Les Bases de Manresa, 1892.....	343
<i>Les eleccions municipals a Berga: Rosal deixa l'alcaldia</i>	345
La breu alcaldia de Pla i Farriols	346
<i>Eleccions provincials</i>	350
<i>Les eleccions legislatives del 1893</i>	351
La votació, els resultats, les celebracions i els desenganys	352
La intervenció del Governador civil i un nou Ajuntament de Berga	353
<i>Unes noves eleccions municipals: Rosal volia recuperar el poder municipal</i>	356
Les eleccions municipals i els seus conflictes	357
3/ SUBPERÍODE: ELS GRANS INDUSTRIALS ESTABLERTS A LA COMARCA, COM A CANDIDATS DEL TORNISME, 1896- 1905. ...	358
INTRODUCCIÓ	358
CAPÍTOL 9.....	362
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1896. MARÍN CARBONELL – ANTONI ROSAL, AMB L'ACTA DECLARADA GREU	362
<i>Context polític i social</i>	362
La preparació de les eleccions.....	362
"La Verdad", periòdic dels Rosal	363

Els candidats	364
<i>Eleccions i resultats</i>	365
Incidents, impugnacions i conraimpugnacions.	366
Després de les eleccions.	368
La intervenció del diputat Joan Maluquer i Viladot.....	374
<i>Les eleccions provincials del 1896. Cercant la confirmació dels resultats de les legislatives</i>	375
Els resultats electorals i el triomf rosalista	379
<i>Ramon Pujol rellevat de la recaptació de contribucions. La fi del seu poder polític?</i>	383
<i>Les eleccions municipals</i>	384
Feliu Sagalés, alcalde de Berga.....	385
CAPÍTOL 10	388
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1898. JOAN FERRER– VIDAL, - ANTONI ROSAL, AMB L'ACTA DECLARADA GREU	388
<i>El context polític i social</i>	388
Nedant entre dues aigües a la recerca d'una nova reubicació política.	388
<i>A un nou Govern unes noves legislatives, les darreres en que participarà J. R. Penina</i>	390
El rector Joan Vilapúdua i l'alcalde Feliu Sagalés.....	392
El transport del carbó de Figols.....	393
La intervenció del Governador i la destitució temporal de l'alcalde Sagalés	395
Ramon Pujol i Thomàs, novament alcalde	397
Els candidats i la "campanya electoral".....	399
El viatge triomfal a Berga del cap dels fusionistes, Josep Comas i Masferrer.	401
Les crides als electors.....	402
Canvi del candidat liberal a darrera hora	403
<i>Eleccions i resultats</i>	406
L'escrutini general.....	406
Incidències que reflexa l'acta de l'escrutini general.....	407
Triomf de Ferrer-Vidal i atemptat de Casserres.....	409
Les impugnacions i les justificacions	410
<i>Les Corts incomplertes</i>	413
Per cloure aquest capítol.....	414
Encarant una nova etapa.....	415
CAPÍTOL 11	418
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1899, LES PRIMERES ROSAL-PONS ENRICH I L'ALLARGADA OMBRA DE L'OLANO	418
<i>El context polític i social</i>	418
El moviment catalanista a Berga i els seus adversaris.....	419
La premsa local en la nova situació política.	421
Lo Pi de las Tres Branques.....	422
La cultura dels vicaris.....	425
El Tagast	427
La manca de comunicacions presentada per El Tagast	429
<i>Ferrocarrils a Espanya i Ferrocarril Econòmic Manresa Berga</i>	431
Les comunicacions interiors de Berga i el transport del carbó.....	434
<i>Agustí Rosal a la cima del seu caciquisme polític i econòmic</i>	439
El viatge de Rosal a Sant Llorenç de Morunys	441
<i>Una intensa campanya electoral: Lluís G. Pons Enrich, candidat</i>	442
Els catalanistes amb Rosal.....	443
El ferrocarril en la campanya.....	444
Els candidats.....	445
La campanya electoral.....	446
Altres Manifestos i actes de propaganda	447
Un acte públic pro- ferrocarril per Berga	449
La independència política dels Rosal i el suport dels catalanistes.....	450
Resultats electorals i incidents	451
ELS INCIDENTS I LES CONSEQÜÈNCIES DEL TRIOMF DE ROSAL	453
Les impugnacions	454
Josep Cardona Llohis, nomenat alcalde de Berga	457
CAPÍTOL 12	459
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DE 1901. ROSAL – PONS ENRICH	459
<i>El context polític i social</i>	459
<i>Els catalanistes després del triomf de Rosal</i>	459
Un acte de propaganda catalanista a Berga el gener del 1900	460

Dos conflictes: ferrocarril i carreteres	462
El Ferrocarril dels Rosal.	462
El desencany dels catalanistes	464
L'actuació de l'Ajuntament de Berga i la polèmica entre "Lo Pi" i "El Tagast"	465
Els documents berguedans.....	469
<i>Altres polèmiques de l'any 1900 i les seves conseqüències. ....</i>	<i>470</i>
1/ Les carreteres de Fumanya i de Cal Lluís Né i el carregador de l'Olano	471
2 / El frustrat aixecament carlí de l'octubre del 1900	473
Badalona.....	473
L'assalt a Gironella i els moviments carlins del Berguedà	474
El fallit assalt a Gironella	475
Josep Gandia, el Nai de Vallcebre.....	477
LES ELECCIONS DE DIPUTATS PROVINCIALS. (PER PRIMERA VEGADA MANRESA – BERGA)	479
L'escrutini i les seves interpretacions i retrets.	480
<i>Les eleccions legislatives del 19 de maig del 1901.....</i>	<i>483</i>
La destitució de l'alcalde Josep Cardona Llohis i el nomenament de Ramon Díaz Serriols (abril 1901)	483
Els manifestos electorals	488
La votació	490
Els incidents, segons la premsa	491
A mode de resum	500
CAPÍTOL 13.....	501
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1903. ROSAL- PONS ENRICH.	501
<i>El context polític i social.....</i>	<i>501</i>
Els de sempre, amb nous intervinents	501
La reventada de Mn. Serra Vilaró a Jacint Vilardaga.	503
La fi de l'any 1901 i l'any 1902	504
Fets importants: canvi de Bisbe a Solsona, antiliberalisme i canvi d'alcalde a Berga.....	507
<i>Les eleccions legislatives del 30 d'abril del 1903 .....</i>	<i>509</i>
La votació i els resultats	510
CAPÍTOL 14.....	510
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1905. PONS ENRICH- ROSAL	510
<i>El context polític i social.....</i>	<i>510</i>
Canvi d'alcalde i el periòdic La Lucha.	511
La publicació d'"El Cim d'Estela"	514
<i>Les eleccions del setembre del 1905 .....</i>	<i>515</i>
Els resultats	516
Protestes.	516
4/ SUBPERÍODE: DE SOLIDARITAT CATALANA A LA DICTADURA DEL GENERAL PRIMO DE RIVERA.	519
INTRODUCCIÓ	519
CAPÍTOL 15.....	520
LES ELECCIONS LEGISLATIVES DEL 1907. SOLIDARITAT CATALANA. EL TRIOMF DEL CARLÍ MARIÀ BORDAS I FLAQUER.....	520
<i>El context polític i social.....</i>	<i>520</i>
Solidaritat Catalana i Segismundo Moret, cap del Govern.	521
L'Ajuntament del 1906 amb Ramon Badia Massanés, alcalde i l'adhesió a Solidaritat Catalana.	523
La formació del Comitè de Solidaritat a Berga.	524
Els primers candidats.....	526
El Jocs Florals del setembre del 1906.	528
La campanya electoral. Candidats i manifestos.....	529
<i>Les eleccions del 21 d'abril i els resultats.....</i>	<i>532</i>
Els resultats	533
El resultat electorals, una victòria carlina	535
El Cim d'Estela fins a la fi de l'any 1907.....	537
Curiosa interpretació del pressupost de la marina de guerra	539
Balanç de l'any i programa	540
<i>Les eleccions municipals de l'any 1909 i el trencament de Solidaritat Catalana .....</i>	<i>542</i>
Sufragi universal i corporatiu	543
Tres periòdics locals: La Lucha, El Cim d'Estela i El Castell Bergadà. Les seves polèmiques	544
Preparant les eleccions municipals	548
Mossèn Espel deixa "El Cim d'Estela", i la visita reial al Berguedà. Dos fets rellevants	549
La visita reial.....	551
El testament de D. Carlos	554

<i>Les eleccions municipals del maig de l'any 1909.</i>	555
El manifest i les candidatures, les eleccions i la desaparició d'El Foment Regionalista.....	558
La constitució del nou Ajuntament.	562
Catalanisme i anticatalanisme després de la desaparició del Foment Regionalista.	566
La Setmana Tràgica i les seves conseqüències.	567
Després de la Setmana Tràgica s'accentuaren els controls.	570
L'inici d'uns altres temps: la mort de l'Agustí Rosal	571
<i>Preparant-se pel futur</i>	571
Reforçament de les escoles religioses i nova organització del culte.	573
Col·legis de monges Carmelites i Dominiques.....	574
El Col·legi Dr. Saló.....	575
El Col·legi Sant Jordi	576
La Salle a Berga.....	577
Activitats religioses.....	577
Els Franciscans novament a Berga.....	578
Dues noves esglésies	579
CONCLUSIONS	581

VOLUM II

Annexes
Bibliografia

